

Просторова графіка Анни Надуди

ЄЛИЗАВЕТА GERMAN

Активні новаторські формальні пошуки та зрілий, гостро індивідуальний пластичний почерк — найперші риси, що суттєво відокремлюють постать Анни Надуди на тлі кволих і болісно-традиційних у переважній своїй більшості вітчизняних художніх практик, по сьогодні обмежених форматами полотна/олія та декоративної скульптури.

Сутність творчості Анни — у дослідженні, що набуває ознаки ледве не наукових штудій, та перманентному експерименті із технічними прийомами, новими візуальними ефектами, властивостями різних несподіваних матеріалів.

Впевнених, переконливих рис цей експеримент набув у проектах останніх декількох років.

Цей період творчої гіперактивності відзначається, найперше, тотальним виходом у простір, головною формою освоєння якого став авторський скульптурний об'єкт. Об'єкти Анни, а, радше, конструкції (улюблений термін скульпторів-модерністів), однаково розкривають свої пластичні якості у галерейному і музейному просторах, у природному середовищі й навіть у відео (ще одна серйозна лінія роботи художниці).

Різноманітні за виконанням і контекстом, об'єкти-конструкції мають певні характерні спільні риси. Це свідчить, що, окрім адекватного своєму задуму формату, Анна віднайшла

дещо більше — певну формулу, власний алгоритм формотворчості, який стрижнем проходить крізь усі її роботи та набуває різноманітних модифікацій.

Одна з таких важливих рис — домінування лінії як формальної основи візуального об'єму кожного об'єкту. Графік за освітою, автор офор-тів, Анна екстраполювала виразну силу лінії із двомірного зображення в об'єм, і створила, по суті, власну пластичну мову. Такий синтез в інтерпретації художниці отримав назву «просторової графіки». Можна додати лише, що створення нової авторської термінології щодо власної творчості є рисою, цілком притаманною актуальному художньому дискурсові.

Іншим фактором, помітним впродовж усієї еволюції об'єкту-формули, є фактор руху як образотворчої складової, що, фактично, зближує їх із кінетичним мистецтвом. Кожна об'ємна структура існує у постійній динаміці. Динаміці внутрішній, основаній на оптичних ілюзіях та світлових/просторових ефектах, та динаміці зовнішній, що народжується у взаємодії із навколишнім середовищем.

У чистому, первозданному вигляді динамічна форма постає у ленд-арт-проектах Анни.

Ефектно виглядають на тлі неба білі монументальні переплетення інсталяції «Creid'o» для ленд-арт симпозиуму в Могриці (2008).

Створений із кристалів крейди з місцевого родовища, об'єкт було розташовано на верхівці гори, де він органічно вписався у природний ландшафт. «Creid'o» видається нерукотворним дивом, вигадливу та витончену геометрію якого, однак, не віднайнеш у природі.

В іншому об'єкті, інсталяції «Чаша зерен» для міжнародного фестивалю ленд-арту «Трансміфічні проєкції», що вже п'ятий рік поспіль проводиться на Вінниччині, Анна повністю зосередилася на дослідженні можливості візуального синтезу природної та синтетичної поверхні. Дзеркальна фактура конусоподібного об'єкту примножує картину медитативного пейзажу старовинних штучно створених «Змієвих» валів навколо. В середині «Чаші» відтворюється виразна ілюзія, що візуально поєднує природний ландшафт з дзеркальною матерією проєкту.

Новаторський репрезентативний підхід Анна використовує у медіа-проєкті «Кристалографія», який був вперше представлений в експозиції виставки кінетики в Лондоні 2010 року. Об'єкт вивільнює всю свою конструктивну логіку і відкриває чисту структуру «просторової графіки». Створений об'єкт розмірами 5х2х3 метри було відфотографовано з самого початку роботи й змонтовано у відеоанімацію. Саме такий принцип фотодокументації, як фінального продукту проєкту, демонструє мінливість форми, єдність елементів у безперервному русі.

Оригінальним супроводом до проєкту стала авторська flip book, книжка із паперовою анімацією, де структура буквально на очах виростає та розгортається від одного елемента до повноцінної конструкції.

«Кристалографічна структура» (авторський термін художниці) отримує нове життя у формі міської скульптури — інтервенції в публічний простір центру сучасного мистецтва М17. Раціональні архітектурні схеми внутрішнього майданчику центру пронизані хаотичною конструкцією з яскраво вираженим органічним мотивом. У поєднанні із ефектами освітлення

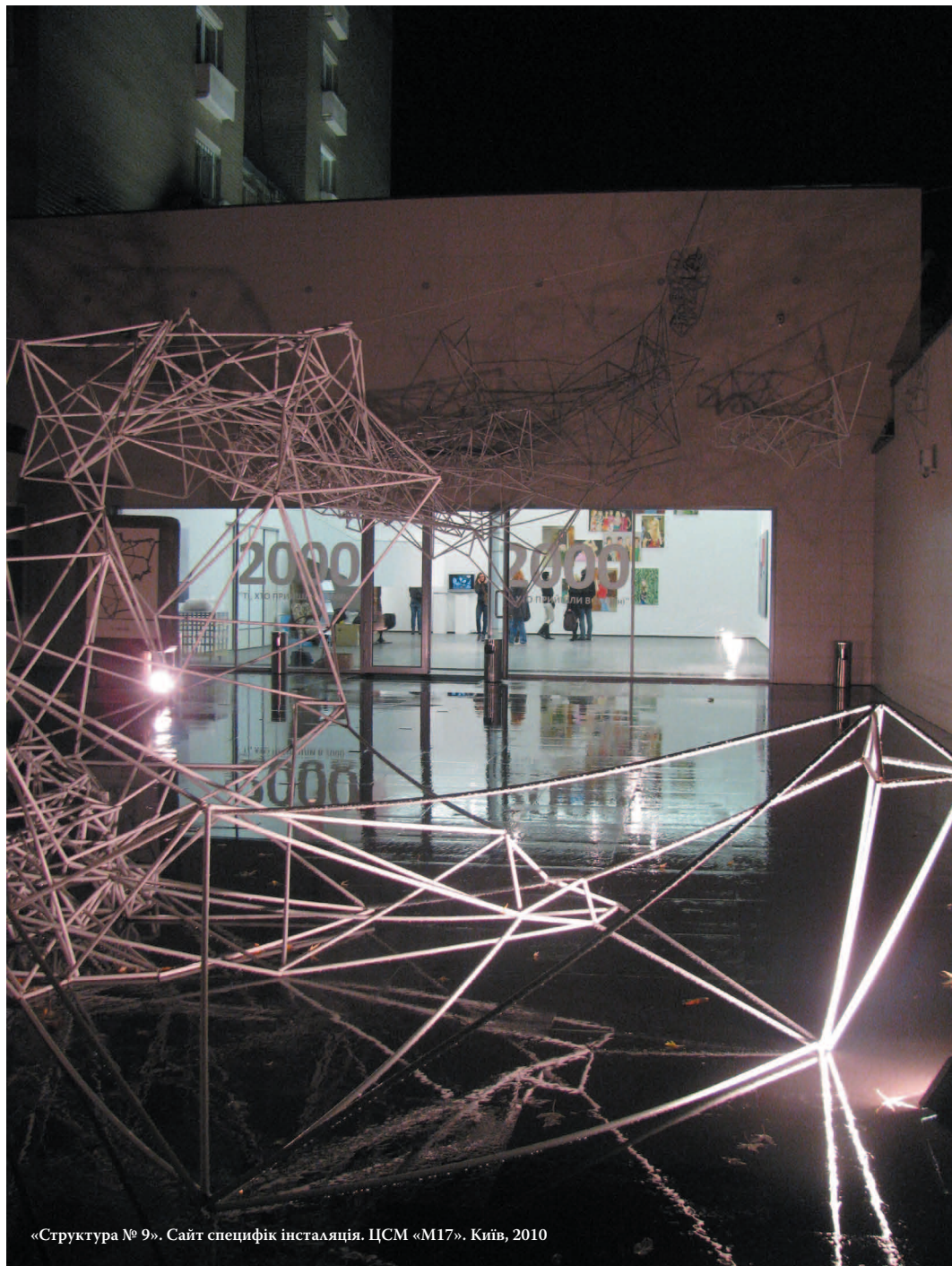
та дзеркальною поверхнею підлоги, конструкція привносить виразну динаміку в архітектурний комплекс центру.

У мультидисциплінарному проєкті «Sprouting» (2010) Анна продовжує розробляти намічену форму, але ставить суттєво відмінні акценти. Замість досліджень просторових відносин і зовнішньої динаміки «під мікроскоп» художниці потрапляє внутрішній кінетичний потенціал об'єкту. Оптична динаміка всередині об'єктів, які все більше нагадують абстрактні біоструктури, утворюється за рахунок обертання скульптур навколо своєї осі та візуального контакту глядача зі складною грою перетину ліній. Одним з важливих елементів художниці застосовує світловий пігмент (органічна хімічна сполука солей), що працює в повністю затемненому середовищі. Взагалі сама ідея проникнення світла в темряву є надзвичайно важливою для Анни. Через тонко продумані формальні прийоми художниці намагається відтворити в об'єктах уявний першоелемент, незриму частку, подібну до неподільної біологічної клітини, на якій будується все живе у природі.

Такий підхід до розробки форми органічно включає об'єкти із серії «Sprouting» до екологічної тематики, розпочатої ще в 2004 році проєктами у довкіллі.

Важливим для розуміння естетики розроблених Анною біоформ є графічна серія «Noosphere tubers». Чорно-білий малюнок по-новому розкриває загальну візуальну канву усіх попередніх проєктів і видається черговим етапом роботи художниці.

Дослідження, що буде продовжуватися та розкриватися у все нових експериментальних мистецьких формах, — інсталяції, скульптури, графіка та живопис Анни виявляють тенденції загальноактуальної теми екології та підвищеної уваги до збереження біологічного простору нашого існування.

«Структура № 9». Сайт специфік інсталяція. ЦСМ «М17». Київ, 2010

Анотація. Стаття присвячена творчості київської художниці Анни Надуди. В основі тексту — огляд проектів художниці останніх кількох років та аналіз основних напрямків творчого розвитку.

У фокусі аналізу — новаторські формальні пошуки художниці на прикладі ленд-арт-об'єктів, кінетичної скульптури, мультидисциплінарних проектів.

Ключові слова: Анна Надуда, ленд-арт-об'єкти, кінетична скульптура, мультидисциплінарні проекти.

Аннотация. Статья посвящена творчеству киевской художницы Анны Надуды. В основе текста — обзор проектов художницы последних нескольких лет и анализ основных направлений творческого развития. В фокусе анализа — новаторские формальные поиски художницы на примере ленд-арт-объектов, кинетической скульптуры, мультидисциплинарных проектов.

Ключевые слова: Анна Надуда, ленд-арт-объекты, кинетическая скульптура, мультидисциплинарные проекты.

Summary. The article is dedicated to young artist Anna Naduda based in Kiev. The text gives an overview of artist's projects in recent years and analyzes the main tendencies of her creative development. The analyze focuses on innovative formal research of Anna, reflected in her kinetic sculpture, land art objects, multidiscipline projects.

Keywords: Anna Naduda, land art objects, kinetic sculpture, multidiscipline projects.